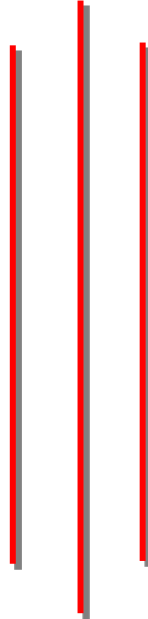

दुल्लू नगरपालिकाको

बजेट वक्तव्य, २०८२

नगर सभामा पेश मिति: २०८२/०३/१०

दुल्लू नगरपालिकाको १७ औं नगरसभामा नगर-उपप्रमुख
विना कार्कीद्वारा प्रस्तुत

दुल्लू नगरपालिकाको १७ औं नगरसभाको पहिलो अधिवेशनमा

उप प्रमुख विना कार्कीबाट प्रस्तुत

आ.व.२०८२/०८३ को बजेट तथा कार्यक्रम

श्री नगर सभाका अध्यक्ष एवम् नगर प्रमुख महोदय,

नगरसभाका सदस्यज्युहरू,

प्रमुख प्रशासकीय अधिकृत ज्यू एवम् कर्मचारी तथा पत्रकार मित्रहरू,

आज हामीहरू यस ऐतिहासिक, साँस्कृतिक एवम् पुरातात्विक नगरी दुल्लू नगरपालिकाको गरिमामय १७ औं नगरसभाको पहिलो अधिवेशनमा उपस्थित भएका छौं । आजको यस सभामा उपस्थित सबैलाई हार्दिक स्वागत गर्दछु । यस महत्वपूर्ण अवसरमा नेपालको राजनीतिक परिवर्तनको स्थापनार्थ जनआन्दोलन, जनयुद्ध, मधेस आन्दोलनका क्रममा जीवन उत्सर्ग गर्नु हुने सम्पूर्ण ज्ञात अज्ञात सहिदहरू प्रति हार्दिक श्रद्धान्जली अर्पण गर्दछु । राजनीतिक परिवर्तनको दौरानमा जनआन्दोलन, जनयुद्ध र लोकतान्त्रिक आन्दोलनको विभिन्न चरणका सम्पूर्ण वेपत्ता योद्धाहरू प्रति स्मरण सहित उच्च सम्मान प्रकट गर्दछु । राष्ट्रियता, स्वाधिनता, सामाजिक न्याय, समानता र समताका लागि समक्ष नेतृत्व प्रदान गर्नुहुने मान्य नेतृत्वमा रहनुहुने व्यक्तित्वहरू प्रति हार्दिक नमन व्यक्त गर्दछु । मुलुकमा संघीयता कार्यान्वयन सँगसँगै हामी निर्वाचित भएको अवधि देखी नगरको विकास र समृद्धिको लागि सिमित स्रोत र साधनलाई प्रयोग गरी अधिकतम सकारात्मक प्रयास गर्दै विभिन्न चुनौतीहरू सामना गर्दै यो अवस्थामा आइपुगेका छौं । यस भन्दा अगाडीका नगरसभाबाट पारित नीति कार्यक्रम तथा बजेटलाई कार्यान्वयन गर्न

सिंगो जनप्रतिनिधि तथा कर्मचारीहरु, पत्रकार, नागरिक समाज तथा नगरबासी सबै सरोकारवाला निकायको उच्च मुल्याङ्कन गर्दछु । आगामी दिनमा सबै सरोकारवाला निकायको पुर्ण रुपमा सहयोगको अपेक्षा समेत गर्दछु ।

संविधानमा उल्लेखित राज्यको निर्देशक सिद्धान्त, संघीय आर्थिक नीति, कर्णाली प्रदेश सरकारका नीति, दिगो विकासका लक्ष्य तथा नगरबासीको माग, विषयगत क्षेत्र, विज्ञ तथा सरोकारवाला संस्थाहरुको सुझाव वर्तमान परिस्थितिको मुल्याङ्कन र उपलब्ध सिमित साधन स्रोतको आधारमा यो बजेट तयार पारिएको छ ।

जनचाहनालाई सम्बोधन गर्ने क्रममा सिमित बजेटबाट असिमित मागहरु सम्बोधन गर्नु अवश्य पनि सहज विषय छैन तथापि नगरपालिकाको वर्तमान आवश्यकता र दीर्घकालिन सोचका साथ भरसक ठुला दिगो विकासमा टेवा पुग्ने र नगरबासीहरुको जीवनस्तरमा सरोकार राख्ने प्रकृतिको योजनाहरु एवम् रोजगारी सिर्जना गर्न सक्ने योजनाहरुलाई प्राथमिकतामा राखी बजेट निर्माण गर्ने प्रयास गरेको छु ।

सभा अध्यक्ष एवम् नगर प्रमुख ज्यू,

सभाका सदस्य ज्यूहरु,

आगामी आर्थिक वर्षको बजेट तर्जुमा गर्दा मैले निम्न दस्तावेजलाई आधारको रुपमा लिएको छु ।

- नेपालको संविधान,
- स्थानीय सरकार संचालन ऐन, २०७४
- राष्ट्रिय प्राकृतिक स्रोत तथा वित्त आयोग ऐन, २०७४
- अन्तर सरकारी वित्त व्यवस्थापन ऐन, २०७४
- स्थानीय तहको बजेट तर्जुमा दिग्दर्शन

- संघीय र प्रदेश सरकारले जारी गरेका नीति, कानुन तथा मापदण्डहरू
- नगरपालिकाको विषय क्षेत्रगत आवधिक योजना, मध्यमकालिन खर्च संरचना, नीति तथा कार्यक्रम
- वडा कार्यालयहरूबाट प्राथमिकता निर्धारण भै आएका योजना तथा कार्यक्रमहरू,
- संघीय तथा प्रदेश सरकारबाट प्राप्त वित्तीय हस्तान्तरण सम्बन्धित मार्गदर्शनहरू,

अब म आगामी आ.व.२०८२/८३ मा प्रस्ताव गरिएको बजेटका उद्देश्य तथा प्राथमिकता प्रस्तुत गर्ने अनुमति चाहन्छु ।

बजेटका उद्देश्यहरू निम्नानुसार प्रस्तुत गरिएको छः

- क. उत्पादन तथा उत्पादकत्व अभिवृद्धि मार्फत आय आर्जन वृद्धि गरी गरिबी न्यूनीकरण गर्ने,
- ख. दिगो र प्रतिफलमुखी भौतिक पूर्वाधार निर्माण गरी सघन आबद्धता कायम गर्ने,
- ग. प्रयाप्त पूर्वाधार निर्माण र उपयुक्त प्रोत्साहन प्रदान गरी लगानी आकर्षण गर्ने,
- घ. गुणस्तरीय मानवपुँजी निर्माण, उपयोग र उद्यमशिलता विकास मार्फत रोजगारीका अवसर सिर्जना गर्ने,
- ङ. गुणस्तरीय सार्वजनिक सेवा र सुशासन प्रवर्द्धन गर्ने,

बजेटका प्राथमिकता देहायबमोजिम छनः

- क. उद्यमशिलता, रोजगारी, उत्पादन र उत्पादकत्व वृद्धि,
- ख. प्रतिफलयुक्त गुणस्तरीय भौतिक पूर्वाधारमा लगानी विस्तार,

- ग. सामाजिक क्षेत्रमा गुणात्मक सुधार,
- घ. सन्तुलित विकास र सामाजिक सुरक्षाको सुनिश्चितता
- ङ. नागरिकमैत्री सार्वजनिक सेवा प्रवाह, भ्रष्टाचार नियन्त्रण, सदाचार र शासकीय सुधार
- च. गुणस्तरीय शिक्षा, पहुँचयोग्य स्वास्थ्य सेवा
- छ. युवा तथा खेलकुद विकास
- ज. कर्मचारी प्रशासन सशक्तिकरण तथा जनशक्ति विकास
- झ. कृषि, उद्योग, पर्यटन, सुचना प्रविधिको विकास, विस्तार र लगानी

साथै, आर्थिक वृद्धि, सामाजिक न्याय, सुशासनको प्रत्याभुति, विकासमा दिगोपना लगायतको क्षेत्रमा रहेका थुप्रै चुनौतिहरू तथा वर्तमान संक्रमणको अवस्था र सो को प्रभावलाई सम्बोधन गर्ने क्रममा प्राप्त मार्गदर्शनहरूलाई संघीय र प्रदेश सरकारका कार्यक्रमसँग समन्वय गरी साझेदार संघसंस्थाहरूसँग सहकार्यलाई समेत अगाडी बढाउने गरी बजेट तयार गरेको छु ।

आजको यस गरिमामय नगरसभामा निम्न विषयवस्तु प्रस्तुत गर्ने अनुमती चाहन्छु:

- १) चालु आ.व.को प्रगति प्रतिवेदन
- २) चालु आर्थिक वर्षको आन्तरिक राजश्व तथा राजश्व बाडँफाडको अवस्था,
- ३) चालु आर्थिक वर्षको क्षेत्रगत बजेट तथा खर्चको अवस्था,
- ४) आर्थिक वर्ष २०८२/०८३ को बजेट तथा कार्यक्रमहरू,

अब म चालु आर्थिक वर्षको हालसम्मको प्रगति विवरण पेश गर्दछु ।

चालु आर्थिक वर्ष २०८१/०८२ को मिति २०८१/०४/०१ देखि २०८२/०३/०८ गते सम्मको बजेट तथा खर्चको यथार्थ विवरण तपसिल बमोजिम रहेको छ ।

- चालु आर्थिक वर्ष २०८१/०८२ को लागि कुल बजेट १ अर्ब ७ करोड ६२ लाख ९० हजार विनियोजन गरिएकोमा, २०८२ असार ८ गतेसम्म कुल ६५ करोड २७ लाख ७५ हजार खर्च भएको छ, जुन कुल विनियोजित बजेटको ६०.६५ प्रतिशत खर्च हुन्छ ।
- कुल विनियोजनको चालु तर्फ ७४ करोड ३१ लाख ५२ हजार र पुँजीगत तर्फ ३३ करोड ३१ लाख ३८ हजार विनियोजन गरिएकोमा, जसमध्ये चालु तर्फ ५० करोड ७९ लाख ९९ हजार ६८.३६ प्रतिशत र पुँजीगत तर्फ १४ करोड ४७ लाख ७७ हजार ४३.४६ प्रतिशत खर्च भएको छ ।
- आन्तरिक आम्दानी तर्फ रु.२ करोड २९ लाख ५० हजार अनुमान गरिएकोमा, हालसम्म ९९ लाख ३२ हजार रुपैयाँ आम्दानी भएको छ । साथै संघीय तथा कर्णाली प्रदेशबाट प्रक्षेपित समानिकरण अनुदान तर्फ रु. १२ करोड १७ लाख र १ करोड ४४ लाख ३२ मध्ये हालसम्म क्रमशः रु. ११ करोड १६ लाख ७१ हजार र १ करोड ४४ लाख ३२ हजार आम्दानी भएको छ ।
- संघीय सरकारबाट राजस्व बाँडफाँट शीर्षकमा प्रक्षेपित रु.१२ करोड ८६ लाख अनुमान मध्ये हालसम्म रु. ९ करोड ९९ लाख २२ हजार तथा कर्णाली प्रदेशबाट अनुमानित ३५ लाख ८४ हजार मध्ये हालसम्म २८ लाख ४२ हजार प्राप्त भएको छ ।

- स्थानीय राजस्व बाँडफाँड तर्फ घरजग्गा रजिष्ट्रेशन १७ लाख ९० हजार, दहत्तर बहत्तर तर्फ ७ लाख ७४ हजार रूपैया प्राप्त भएको छ ।
- अब म दुल्लू नगरपालिकाको क्षेत्रगत बजेट खर्चको अवस्था प्रस्तुत गर्दछु, आर्थिक विकास क्षेत्रतर्फ ३ करोड ३ लाख ७६ हजार विनियोजन भएकोमा हालसम्म १ करोड ४३ लाख ८३ हजार अर्थात् ४७.३५ प्रतिशत खर्च भएको छ ।
- सामाजिक विकास क्षेत्र तर्फ ७४ करोड १२ लाख ६५ हजार विनियोजन भएकोमा २०८२ असार ८ गतेसम्म ४९ करोड ४ लाख ६८ हजार अर्थात् ६६.१६ प्रतिशत खर्च भएको छ । त्यस्तै पूर्वाधार विकास तर्फ १३ करोड ४८ लाख २५ हजार विनियोजन भएकोमा हालसम्म ५ करोड ३२ लाख ९५ हजार अर्थात् ३९.५४ प्रतिशत खर्च भएको छ ।
- सुशासन तथा संस्थागत विकास क्षेत्र तर्फ ५ करोड ३३ लाख ३६ हजार विनियोजन भएकोमा हालसम्म २ करोड २ लाख ७४ हजार अर्थात् ३८.०१ प्रतिशत खर्च भएको छ । साथै कार्यालय संचालन तथा प्रशासनिक खर्च क्षेत्रतर्फ ११ करोड ६४ लाख ८६ हजार विनियोजन भएकोमा ७ करोड ४३ लाख ७६ हजार अर्थात् ६३.८५ प्रतिशत खर्च भएको छ ।

गरिमामय यस सभाका सभाध्यक्ष ज्यु

सभाका सदस्य ज्यूहरु,

अब म दुल्लू नगरपालिकाको आर्थिक वर्ष २०८१/८२ को हालसम्मको क्षेत्रगत प्रगति प्रस्तुत गर्न अनुमति चाहन्छु ।

पूर्वाधार विकास क्षेत्रसँग सम्बन्धित प्रगति

१. संघीय सरकार मार्फत दुल्लू नगरपालिकामा सभा हल निर्माण, कबर्डहल निर्माणको कार्य भइरहेको छ भने पाँचवटा विद्यालयहरू पञ्चकोशी बेदविद्याश्रम नाभिस्थान, भानु मावि तोराँया, सुर्योदय मावि लम्सु, सरस्वती मावि विनायक र महेन्द्रजयदेवी मावि छिउडीमा भौतिक पूर्वाधार विकास तर्फ ४ कोठे भवन निर्माणका कार्यहरू भइरहेका छन् ।
२. संघीय सरकार शसर्त अनुदान मार्फत दुल्लू अस्पतालमा पुर्वाधार निर्माण कार्य, संघीय सरकार शसर्त अनुदान मार्फत दुल्लू अस्पताल भवन निर्माण कार्य, कर्णाली प्रदेश सरकारको समपुरक अनुदानमा कालभैरव स्वास्थ्य चौकीका २ वटा भवन निर्माण कार्य भैरहेको छ ।
३. प्रदेश सरकार शसर्त अनुदान मार्फत शहिद स्मृति बहुउद्देश्यीय सामुदायिक भवन निर्माण, दोणाचल बहुमुखि क्याम्पस भवन निर्माण, भानेश्वर मा.वि भवन निर्माण कार्य सञ्चालन भइरहेको छ । धुलेश्वर मन्दिरमा धर्मशाला निर्माण, श्रीस्थान मन्दिरमा धर्मशाला निर्माण, नाविस्थानमा शिव मन्दिर र धर्मशाला निर्माण, गमौडी स्वास्थ्य चौकी भवन, सरस्वती मावि कृष्णकोट भवन, नारिकामूलपानी विद्यालय भवन, मष्टानारायण विद्यालय भवन निर्माण कार्यहरू भैरहेको छ ।
४. त्यस्तै संघीय सरकारको सहयोगमा मालिका मन्दिर संरक्षण, पटाङ्गीनीमा शौचालय सहितको मञ्च निर्माण, विभिन्न सडकहरूको स्तरोन्नतीको कार्यहरू, नाभिस्थान खोलामा पक्की पुल पुल निर्माण, दुल्लू बजार क्षेत्रको

मुख्य सडक किर्तिखम्ब चोक देखि घियातिदु सडक कालो पत्रे, माथिल्लो डुङ्गेश्वर बैंक दुल्लू सडक कालो पत्रे, सातखम्ब दुल्लू अस्पताल बाँकेगैरा सडक स्तरोनन्ती, बारातडी शान्तिबजार साहुबाडा गढि सडक स्तरोन्नती, पञ्चकोशी चक्रपथ निर्माण, एकिकृत शहरी विकास कार्यक्रम मार्फत विभिन्न पूर्वाधार निर्माणको कार्य भई रहेको छ ।

५. नेरामावि कीर्तिखम्ब विद्यालयमा भारतीय राजदुतावाससंगको साझेदारीमा बहुउद्देश्यीय भवन निर्माण र ओम हंगह्युमन फाउन्डेसनसंगको साझेदारीमा शैक्षिक भवन निर्माणको कार्य भई रहेको छ ।
६. शहरी विकासको मापदण्ड र दुल्लू न.पा भवनसंहिता २०७८ (संशोधन) अनुसार घर लगायतका संरचना निर्माण गर्ने नीतिलाई अवलम्बन गरिएको छ ।
७. बीस लाख भन्दा माथिका पूर्वाधारजन्य आयोजनाहरूमा अनिवार्य विमा गर्ने नीति कार्यान्वयन गरिएको छ ।
८. नगरपालिका क्षेत्रमा नक्सा पास नगरी बनेका पक्की घर अभिलेखीकरणको लागि आवश्यक कानुनी व्यवस्था गरी कार्यान्वयन गरिएको छ । साथै कच्ची टहरा र गुठी जग्गामा बनेका र मापदण्ड अनुसार नयाँ बन्ने घर टहरा लगायतका संरचनाको दर्ता गरी अभिलेखीकृत गर्ने कार्य गरिएको छ ।
९. दुल्लू नगरपालिका भित्र सार्वजनिक भवनहरू हालसम्म १४ वटा, सामुदायिक भवन ३ वटा, स्वास्थ्य संस्थाका भवन १० वटा, विद्यालय

भवन (२ कोठे पक्की) २७ वटा, विद्यालय भवन (४ कोठे पक्की) १८ वटा निर्माण भएका छन् ।

१०. कर्णाली प्रदेश सरकारको सशर्त अनुदानबाट वडा नं. ११ मा तम्तु सिंचाइ पोखरी र सिचाई पाईप लाईनको कार्य चालु आर्थिक वर्षमा भएको छ भने १३ वटै वडाको विनियोजित रकमबाट हालसम्म ४९ वटा सिंचाइ पोखरी र १९ वटा सिंचाई कुलो निर्माण भई ४६ हेक्टर जमिनमा सिचाई सुविधा प्रदान गरिएको छ ।
११. नगरपालिका क्षेत्रमा रहेका करीब २०५ कि. मी. भन्दा बढी नगर स्तरीय र वडा स्तरीय सडकहरू मर्मत सुधार र स्तरोन्नतिका कार्य गरी यातायातलाई सहज बनाईएको छ । सडक बोर्ड नेपालको अनुदान र स्थानीय पूर्वाधार सहयोग कार्यक्रम अन्तर्गत ९ वटा भन्दा बढी सडक स्तरोन्नती तथा गोरेटो बाटोहरू मर्मत सुधार कार्यसम्पन्न हुने चरणमा छन् ।
१२. दुल्लू नगरपालिका अन्तर्गत वडा नं. ५ र ६ जोड्ने गाईखुरे ट्रस त्रिज निर्माण भईसकेको छ भने दुनपा २ र अछामको तुर्माखाँद जोड्ने झोलुङ्गेपुल निर्माणाधिन अवस्थामा रहेको छ । त्यसै गरी दुल्लू नगरपालिका १३ र गुराँस गाउँपालिका २ को काउल्याखोला झोलुङ्गे पुल निर्माण कार्य सम्पन्न भएको छ भने नेपागाड खोलामा पक्की पुल निर्माणका लागि डिपिआर निर्माण भईरहेको छ ।

१३. संघीय सरकारको शहरी पुर्वाधार विकास आयोजना अन्तर्गत दुल्लू नगरपालिका वडा नं. ५ मा नगरस्तरीय बसपार्क निर्माणको कार्य अगाडी बढाइएको छ ।
१४. दुल्लू नगरपालिकामा हालसम्म ५९ कि.मि. सडक कालो पत्रे, २८ कि.मि. सडक ग्राबेल, २ कि.मि. सडक आर.सि.सि., २७५ कि.मि. सडक कच्ची, झोलुङ्गे पुल ५ वटा र पक्की पुल २ वटा निर्माण भएका छन् ।
१५. कर्णाली जल परियोजना, एकिकृत जलस्रोत व्यवस्थापन परियोजना, यूनिसेफ नेपाल र हेल्भेटास नेपालको हेलोधारा परियोजना अन्तर्गत र यस नगरपालिको मार्फत चालु आर्थिक वर्षमा खानेपानी संरचना निर्माण र मर्मत सम्भारका कार्यहरु भईरहेका छन । जस अनुसार हालसम्म खानेपानी ट्याङ्की ७३ वटा र ११६० वटा धाराहरु निर्माण सम्पन्न भएको छ ।
१६. दुल्लू नगरपालिकाको जग्गा बर्गिकरण भू-उपयोग नक्शा अध्यावधिक गर्ने कार्य अन्तिम चरणमा रहेको छ ।
१७. नगरपालिकामा हालसम्म ८२ वटा संरचनाहरुको नक्सा पास भएको छ भने १३ वटा संरचनाहरुको अभिलेखिकरणको कार्य सम्पन्न भएको छ ।
१८. दुल्लू नगरपालिका अन्तर्गत खानेपानी सूचारुपना सम्बन्धी विस्तृत भेला सचालन गरिएको छ भने ९० प्रतिशत भन्दा माथि खानेपानी सुचारुपना भएका उपभोक्ता समितिहरुलाई प्रोत्साहन स्वरुप पुरस्कृत गरिएको छ ।

१९. चालु आर्थिक वर्षमा दुल्लू नगरपालिका अन्तर्गतका वडा नं. १, ३, ६ र १३ का केहि स्थानहरूमा विद्युतिकरणको कार्य भए संगै नगरपालिकाको ९० प्रतिशत बस्तिहरूमा विद्युतिकरणको कार्य सम्पन्न भएको छ ।

आर्थिक विकास क्षेत्रसँग सम्बन्धित प्रगति

२०. दुल्लू नगरपालिका अन्तर्गत विभिन्न वडाहरूका १२ वटा समुह, सहकारी र फर्महरूमा सुन्तलाजात फलफुल बाली पकेट विकास कार्यक्रम अनुदान रकम रु.१२ लाख बाट नयाँ सुन्तला तथा कागती समेत जम्मा ४६८० वोटको वृक्षारोपण सहितको बगैचा स्थापना गरि १५.५ हेक्टर (३१२० रोपनी) क्षेत्र विस्तार गरिएको छ ।
२१. दुल्लू नपा, सोसेक नेपाल र ली-वर्ड परियोजना द्वारा दुल्लू नपा कृषि डाँडामा कृषि जैविक विविधता सप्ताह कार्यक्रम संचालन गरी करिब १ लाख बराबरको उपज खरिद विक्रि कारोबार भएको र ३०० जना भन्दा बढी किसानहरू लाभान्वित भएका छन् ।
२२. वडा कार्यालयहरूमा १ दिने माटो परिक्षण शिविर संचालन र हिउँदै बाली रोग किरा उपचार शिविर संचालन गरि २८० जनालाई वर्षे तथा हिउँदै बाली रोगथामका लागि वीषादि सहित परामर्श सेवा प्रदान गरिएको छ ।
२३. दुल्लू नगरपालिकाको समन्वय र सहकार्यमा सोसेक नेपाल ग्रीन कर्णाली परियोजना अन्तर्गत आर्थिक वर्षमा पक्की टनेल, कच्ची टनेल, विभिन्न जातका तरकारीका बिउहरू वितरण, भकारो सुधार,

गडचौलामल, माहुरीपालन सहयोग, हाते टयाक्टर वितरण, बेसार धुलो बनाउने मिल, विभिन्न जलवायु मैत्री कृषि सामाग्रीहरुद वितरण, विभिन्न जातका घाँसको बिरुवा वितरण, बाखाका खोर निर्माण र उन्नत बोका वितरण लगायतका कार्यक्रम संचालन भयको छ ।

२४. कृषि सम्बन्धि काम गर्ने विभिन्न परियोजनाहरु ली-वर्ड ग्रिन कर्णाली जिआई जेड एनसाप अक्सफार्म कल्टिभेटिड चेन्ज सिप्रेड लगायत अन्य संस्थाको सहकार्यमा विभिन्न प्रकारका क्रियाकलापहरु संचालन गरिएको छ ।
२५. दुल्लू नपा र ली-वर्ड अक्सफार्मको संयुक्त आयोजनामा किसानहरुलाई घरबगैचा, सामुदायीक बीउ बैंक लैङ्गिक समावेशिता कृषि पाठशाला, तालिम तरकारी, ड्रागन बीउ वेर्ना र जैविक तरिका रासायनिक विषादि रहित रोग किरा व्यवस्थापन कार्यक्रमबाट २०० जना भन्दा बढी किसानलाई सेवा प्रदान गरिएको छ ।
२६. कृत्रिम गर्भाधान मिसन कार्यक्रम अन्तर्गत ३७ पशुहरुमा नश्व सुधार कार्यक्रम सञ्चालन गरिएको छ ।
२७. बिमा कम्पनीहरुसंगको समन्वयमा पशु बिमा कार्यक्रम निरन्तर रुपमा संचालन गरिएको छ ।
२८. पशु अस्पताल तथा पशु सेवा कार्यालय दैलेखको साझेदारीमा दुल्लु न.पा. वडा नं ११ मा बाखापालन विशेष कार्यक्रम अन्तर्गत विपन्न

परिवारका ४३ घरधुरीमा ८६ वटा माउ बाखा, ३ वटा उन्नत जातको बोका वितरण गरिएको छ

२९. वडा नं. ४ मा १ दिने निःशुल्क पशु स्वास्थ्य शिविर मार्फत १७४ घरधुरीका ३५१४ वटा पशुपन्छीको उपचार गरिएको छ ।
३०. यस नगरपालिका र सोसेक नेपालको साझेदारी तथा युनिसेफ नेपालको आर्थिक सहयोगमा वडा नं. १ र ७ मा रहेका विपन्न परिवारका २० कृषकलाई ४० वटा उन्नत जातको माउ बाखा वितरण गरिएको छ भने सोसेक दैलेखको बाखा उपहार कार्यक्रम अन्तरगत वडा नं. १ मा रहेका २८ घरधुरीमा २८ खोर निर्माण, २ वटा डिपिङ्ग ट्याङ्क निर्माण, ११२ माउ बाखा र २ वटा बोका वितरण गरिएको छ ।
३१. पशुपन्छीको औषधि उपचार सेवामा कृषकहरूको पहुँच बढाउन तथा कृषकहरूलाई गुणस्तरीय सेवा प्रदान गर्न वडा नं. २, ५ र ८ मा दक्ष जनशक्ति सहितको पशुसेवा केन्द्रको विस्तार गरी सेवा प्रदान गरिएको छ ।
३२. आगामी आर्थिक वर्षका लागि बेरोजगार व्यक्तिहरूलाई रोजगारी प्रदान गर्ने उद्देश्यले १५६३ जना बेरोजगार व्यक्तिको विवरण रोजगार व्यवस्थापन सुचना प्रणाली (EMIS System) मा सुचिकृतका लागि दर्ता गरिएको छ ।
३३. प्रधानमन्त्री रोजगार कार्यक्रम अन्तर्गत चालु आर्थिक वर्षमा संचालन भएका योजनाहरूबाट ११० जना भन्दा बढी बेरोजगार व्यक्तिलाइ

अल्पकालिन रोजगारी सिर्जना गरिएको छ । साथै मुख्यमन्त्री रोजगार कार्यक्रम तर्फ संचालित योजनाबाट १२ वटा भौतिक पुर्वाधारजन्य योजनाहरु संचालन भई २४० जना भन्दा बढी सुचिकृत बेरोजगार व्यक्तिहरुलाई अल्पकालिन रोजगारी सिर्जना गरिएको छ ।

३४. कार्यस्थलमा आधारित सिप तथा क्षमता विकास तालिम र जिवनउपयोगी सिप विकास तालिमबाट ४० जना सुचिकृत बेरोजगारहरुले डकर्मी र सडक मर्मत सम्भार सम्बन्धी ५० दिने तालिम प्राप्त गरि प्रमाण पत्र हासिल गरेका छन् ।
३५. गरिवी निवारणका लागि लघु उद्यम विकास कार्यक्रम (मेड्पा) अन्तर्गत सामाजिक परिचालन मार्फत र विभिन्न सरकारी तथा गैर संघसंस्थाहरुको समन्वयमा गत आर्थिक वर्ष सम्म २९३ उद्यमी थिए भने चालु आर्थिक वर्षको हालसम्म ३२ जना उद्यमी थप गरी जम्मा उद्यमी ३२५ जना रहेका छन् ।
३६. दुल्लू नगरपालिका भित्रका ३२ जना संभावित उद्यमीहरुलाई ८ दिने व्यवसाय सचेतना तथा सुरु र लैङ्गिक समानता तथा सामाजिक समावेशीकरण तालिम प्रदान गरी मागमा आधारित ३२ जना सहभागीहरु मध्ये ११ जना सहभागीहरुलाई ४५ दिने पुर्नताजकीय सिलाईकटाई सम्बन्धी सिप विकास तालिम प्रदान गरिनुका साथै १० जना सहभागीहरुलाई लोकल टमाटर विउ, ग्यारेज संचालका लागि सामग्री, कम्बाइन मिल लगायतका सामग्रीहरु प्रदान गरिएको छ ।

३७. दुल्लू नगरपालिका र एभरेष्ट क्लव दैलेखको साझेदारीमा दुल्लू नगरपालिका वडा नं. ६ मा मालिका अर्गानिक सर्वोत्तम पीठो उद्योग स्थापना भएको छ जसमा ४ जनाले रोजगारी प्राप्त गरेका छन भने गाउँघरमा उत्पादन भएका केराउ, चना, गहुँ, मकै, भटमास आदि स्रोतहरु संकलन भइ किसानहरु लाभान्वित भएका छन ।
३८. उद्योग तथा उपभोक्ता हित संरक्षण कार्यालय दैलेख र दुल्लू नगरपालिकाको समन्वयमा वडा नं. ११ मा ११ जना सहभागीहरुलाई दुना टपरी बनाउने तालिम प्रदान गरिएको छ ।
३९. वाणिज्य तर्फका जम्मा ९२ वटा व्यवसायीक फर्महरु नवीकरण भएका छन् भने ६६ वटा नयाँ व्यवसाय दर्ता भएका छन् । त्यस्तै उद्योग तर्फका जम्मा १३ वटा व्यवसायीक फर्महरु नवीकरण भएका छन् र हालसम्म जम्मा १५ वटा नयाँ व्यवसाय दर्ता भएका छन् ।
४०. “हाम्रो संस्कृति, हाम्रो गौरव र हाम्रो पर्यटन” भन्ने अवधारणालाई सार्थक पार्नका लागि पर्यटकीय पुर्वाधार निर्माण गरी धर्म संस्कृति प्रवर्द्धन, धार्मिक पर्यटकीय पुर्वाधार निर्माण, आन्तरिक तथा बाह्य पर्यटनको प्रवर्द्धन गर्ने उद्देश्यले संघ र प्रदेश सरकारको सहयोगमा पञ्चकोशी क्षेत्रको पुर्वाधार विकास अन्तर्गत धुलेश्वर, नाभिस्थान, श्रीस्थान, तल्लोडुङ्गेश्वर, पादुका, लामादुवाला, मालिका जस्ता क्षेत्रहरुमा विभिन्न प्रकृतिका आयोजनाहरु संचालन गरिनुका साथै दुल्लू सांस्कृतिक संग्राहलयको थप व्यवस्थापन, विजया साहित्यीक उद्यान, नेपाली भाषाको

पहिलो शिलालेख, कीर्तिस्तम्भ, धरमगद्दी, वालेश्वर लगाएत २७६ भन्दा बढि धार्मिक सम्पदाहरुको संरक्षण र विकास गरिएको छ ।

४१. यस क्षेत्रमा रहेका धार्मिक सम्पदाहरुको प्रचार प्रसार गरिनुका साथै देवल, डुङ्गेधारा, पौराणिक कुवा सहित दुल्लू क्षेत्रका पार्श्व शिल्पकला सम्बन्धी वृत्तभिन्न निर्माण गरि प्रसारण गरिएको छ ।
४२. नेपाल प्रज्ञा प्रतिष्ठानको सहयोगमा खस भाषा, सांस्कृतिक सम्पदा र कला सम्बन्धी संगोष्ठी संचालन गरिएको छ । जसमा नेपाल भरीका करीब ८४ जना साहित्यकारहरुको सहभागिता रहेको थियो ।
४३. चालु आर्थिक वर्षको हालसम्म ६३ वटा सहकारी दर्ता भएका छन् भने हाल ४८ वटा सहकारी संस्था संचालनमा भएका छन् र चालु आर्थिक वर्षमा १ वटा सहकारी संस्थाको दर्ता खारेज गरिएको छ ।

सामाजिक विकास क्षेत्रसँग सम्बन्धित प्रगति

४४. विद्यालय आयुर्वेद तथा योग शिक्षा कार्यक्रमबाट दुल्लू नगरपालिका अन्तरगत ५ वटा माध्यमिक विद्यालयका ३३७ जना शिक्षक र विद्यार्थीले आयुर्वेद स्वास्थ्य र योग सम्बन्धी ज्ञान हासिल गरेका छन् । त्यस्तै दुल्लू नगरपालिका वडा नं १३ विनायकमा नियमित गाउँघर क्लिनिक मार्फत ११०८ जना विरामीको स्वास्थ्य उपचार गरिएको छ ।
४५. पंचकर्म, पूर्वकर्म कार्यक्रमबाट स्नेहन, स्वेदन र शिरोधारा द्वारा बाथरोग, नसारोग, मोटोपना र शिरोरोगका विरामिहरु लाभान्वित भएका

छन् भने जेष्ठनागरिक सेवा मार्फत जेष्ठ नागरिकहरूलाई स्वास्थ्य परीक्षण र रसायन औषधी निःशुल्क वितरण गरी स्वास्थ्यमा सुधार आएको छ ।

४६. विद्यालयमा शैक्षिक गुणस्तर सुदृढीकरण एवम् कार्य सम्पादनमा आधारित प्रोत्साहन अनुदान अन्तर्गत आधारभूत तहका ३ वटा विद्यालयमा सूचना प्रविधि प्रयोगशाला स्थापना गरिएकोछ ।
४७. नेपाल राष्ट्रिय माध्यमिक विद्यालय दुल्लू नगरपालिका ७ कीर्तिखम्बामा दृष्टिविहिन १३ जना विद्यार्थीहरूका लागि स्रोत कक्षा सञ्चालन भएको छ ।
४८. पञ्चकोशी वेद विद्याश्रम दुल्लू नगरपालिका १० नाभिस्थानमा बैदिक सनातन सहितको परम्परागत शिक्षा सञ्चालन भएको छ ।
४९. चालु आर्थिक वर्षमा छात्रा (दलित र गैरदलित) १३२९ र दलित छात्र २१९१ गरी जम्मा ३५२० जना विद्यार्थीहरूले छात्रवृत्ति प्राप्त गरेका छन् । प्रारम्भिक बाल विकास कक्षादेखि कक्षा ५ सम्मका ६६७६ जना विद्यार्थीहरूले विद्यालय सञ्चालन भएका दिनमा नियमित रूपमा दिवा खाजाको व्यवस्थापन गरिएको छ ।
५०. यस नगरपालिकामा प्राथमिक तह, निम्न माध्यमिक र माध्यमिक तह सञ्चालित विद्यालयहरू क्रमशः २७, १२ र १५ वटा गरी जम्मा ५४ वटा विद्यालय सञ्चालनमा रहेका छन् भने उक्त विद्यालयहरूमा प्रारम्भिक बाल विकास केन्द्रमा १ हजार ४ सय ३९, कक्षा १-५ मा

५ हजार २ दुई ७३, कक्षा ६-८ मा २ हजार ६ सय ३३, कक्षा ९-१० मा १ हजार ६ सय ४७, कक्षा ११-१२ मा ९४० गरी जम्मा ११ हजार ९ सय ३२ जना विद्यार्थी अध्ययनरत रहेका छन् । त्यस्तै प्रारम्भिक बाल विकास केन्द्रमा ६३ जना, प्राथमिक तहमा १८३ जना, निम्न माध्यमिक तहमा ४३ जना, माध्यमिक तहमा ३१ जना उच्च माध्यमिक तहमा १८ जना गरी जम्मा ३३८ जना शिक्षक कार्यरत रहेका छन् ।

५१. आधारभूत तह उत्तीर्ण परीक्षा २०८१ मा ७१२ जना विद्यार्थीहरू मध्ये ६८१ विद्यार्थीहरू सहभागी भएकोमा २९१ विद्यार्थी अर्थात् ४२.७३ प्रतिशत उत्तीर्ण भएका छन् ।
५२. राष्ट्रपति रनिङ्ग शिल्ड प्रतियोगिता २०८१ सम्पन्न भएको छ । प्रतियोगितामा १५ खेल विद्याका ३० स्वर्णका लागि १८ विद्यालयका ४७० विद्यार्थीहरूले प्रतिस्पर्धा गरेको प्रतियोगिताको उपाधि विजया माविले प्राप्त गरेको थियो ।
५३. शैक्षिक गुणस्तर बृद्धि गरी नतिजामा सुधार ल्याउन कक्षा ८ र SEE दिने विद्यार्थीका लागि अतिरिक्त कक्षा संचालन गर्न प्रति विद्यार्थी रु ७०० दरले विद्यालयलाई प्रदान गरिएको छ ।
५४. दरबन्दी विना ११ र १२ कक्षा संचालन भएका ५ वटा विद्यालयहरूलाई प्रति विद्यालय रु २ लाखका दरले अनुदान प्रदान गरिएको छ ।

५५. दुल्लू अस्पतालमा विशेषज्ञ सेवा सहित आधारभूत तथा आकस्मिक सेवा प्रवाह गर्नका लागि गुणस्तरिय प्रयोगशाला, एक्सरे सेवा, ईमर्जेन्सी सेवा, भिडियो एक्सरे सेवा, रगत दान गर्ने सेवा र सि एस सहितको सेवा प्रदान गरिएको छ ।
५६. जनताको पहुँचमा गुणस्तरिय आधारभूत तथा आकस्मिक स्वास्थ्य सेवा प्रवाह १ वटा अस्पताल, ९ वटा स्वास्थ्य चौकी, ४ वटा आधारभूत स्वास्थ्य सेवा केन्द्र र ३ वटा शहरी स्वास्थ्य सेवा केन्द्र मार्फत सेवा संचालन गरिएको छ ।
५७. नगरपालिका भित्र संचालित ४९ वटा खोप केन्द्रबाट नियमित खोप सेवा प्रदान गरिएको छ ।
५८. स्वास्थ्य सेवा अन्तर्गत प्रदान गर्नु पर्ने सम्पूर्ण खोप सेवाहरू नियमित रूपमा प्रदान गरी पूर्ण खोप युक्त नगरपालिकाका घोषणा गरिएको छ ।
५९. स्वास्थ्य संस्थाको पहुँचबाट टाढा रहेका समुदायमा स्वास्थ्य सेवा प्रदान गर्नका लागि मासिक रूपमा ४४ वटा गाँउघर क्लिनिक मार्फत सेवा प्रदान गर्ने गरिएको छ ।
६०. समुदाय स्तरमा सचेतना तथा स्वास्थ्य प्रबर्द्धन क्रियाकलापमा संलग्न १३८ जना महिला सामुदायिक स्वयंसेविका मार्फत २४ हजार १ सय १८ जना सेवाग्राहीलाई सेवा प्रदान गरिएको छ ।

६१. दुल्लू अस्पतालबाट सुत्केरी हुन अगावै र सुत्केरी भए पश्चात कुनै जटिलता देखिएमा चिकित्सकको रिफर बाहिर जानुपरेमा आउने र जाने बेलाको एम्बुलेन्स भाडा निःशुल्क प्रदान गरिएको छ ।
६२. यस नगरपालिकाका १७ वटै स्वास्थ्य संस्थाबाट शिशु तथा वाल्यकालीन पोषण कार्यक्रम लागु गरि वडा नम्बर १३ को शहरी स्वास्थ्य केन्द्र विनायक र दुल्लू अस्पतालमा शिघ्र कुपोषणको एकिकृत व्यवस्थापन गर्ने उद्देश्यले बहिरंग उपचार केन्द्र ओ टि सि सेन्टर स्थापना गरि सेवा संचालन गरिएको छ ।
६३. सुरक्षित गर्भपतन सेवालाई बिस्तार गरी असुरक्षित गर्भपतनका कारणले मातृ स्वास्थ्यमा पार्ने नकारात्मक प्रभाव कम गर्नका लागि दुल्लू अस्पताल, स्वास्थ्य चौकी कालभैरब, नेपा स्वास्थ्य चौकी र मालिका स्वास्थ्य चौकीमा सुरक्षित गर्भपतन सेवा प्रदान गरिएको छ । जसमा मेडिकल गर्भपतन बाट २६४ र दुल्लू अस्पतालमा सर्जिकल बाट १२ जनाले सेवा प्राप्त गरेका छन् ।
६४. क्षयरोग मुक्त नेपाल अभियान कार्यक्रमसंग सम्बन्धित क्रियाकलाप संचालन गरी सकृय क्षयरोगीहरूको खोजपडताल तथा उपचार व्यवस्थापन कार्य ७ वटा वडाहरूमा AI digital x-ray शिविर संचालन गरि १९०० जना को छातिको x-ray गरिएको छ ।
६५. गर्भवती अवस्थामा हुन सक्ने जटिलता कम गरि सुरक्षित मातृत्व र नवजात शिशु स्वास्थ्य सुधार गर्नका लागि सबै वडाका बर्थिङ्ग सेन्टरमा

गर्भवति महिलाहरुको लागि ग्रामीण अल्ट्रासाउण्ड कार्यक्रम संचालन गरिएको छ ।

६६. एच.आइ.भि. एड्सका विरामीहरुलाई सहज उपचार तथा औषधी वितरण गर्नका लागि दुल्लू अस्पतालमा ए.आर.टि. कर्नर स्थापना गरि सेवा संचालन गरिएको छ ।
६७. मानसिक रोगका विरामीहरुको निःशुल्क उपचार सेवाका लागि दुल्लू अस्पताल र शहरी स्वास्थ्य केन्द्र विनायकमा सेवा संचालन गरिएको छ ।
६८. मृगौला प्रत्यारोपण गरेका, डाईलाईसिस गरिरहेका, क्यान्सर रोगी र मेरुदण्ड पक्षघातका विरामीलाई मासिक रकम रु ५ हजारका दरले २०८१ श्रावण देखी २०८२ फाल्गुण महिनासम्म २९ जनालाई कुल जम्मा रकम रु ८ लाख ६३ हजार ७ सय वितरण गरिएको छ ।
६९. सोसेक नेपाल हातेमालो परियोजनासंगको साझेदारीमा शहरी स्वास्थ्य केन्द्र विनायकमा आँखा र कानको शिविर संचालन गरी कान सम्बन्धी १३० जना र आँखा सम्बन्धी १७५ विरामीहरुको चेकजाँच पश्चात २१ जना विरामीहरुको अप्रेसनका लागि सिफारिस गरिएको छ ।
७०. आईपाससंगको साझेदारीमा महिलाहरुको पाठ्यघरमा हुने क्यान्सर चेक जाँच सम्बन्धी स्वास्थ्य शिविर संचालन गरि १३८ जनालाई सेवा प्रदान गरिएको छ ।

७१. दुल्लू अस्पतालमा विशेषज्ञ डाक्टर सहितको वृहत स्वास्थ्य शिविर संचालनमा स्त्रीरोग बाट २१२ जना, मानसिक रोग बाट १३३ जना, हाडजोर्नी बाट १७५ जना, मेजर अपरेसन ८ जना, VIA चेक १२३ जना, भिडियो एक्सरे २३ जना, एक्सरे १०० जना, सहित जनरल ओ पि डि एमडि जिपी बाट ३१० जना गरि जम्मा ८२० जनालाई सेवा प्रदान गरिएको छ ।
७२. यस नगरपालिका क्षेत्रभित्रका जेष्ठ नागरिक, जेष्ठ नागरिक दलित, एकल महिला, विधवा, अशक्त अपांग भएका व्यक्ति र बालबालिका गरी जम्मा ९,७१९ जनालाई रु २१ करोड ९६ लाख ८५ हजार ८ सय ८० रुपैया सामाजिक सुरक्षा भत्ता वितरण भएको छ ।
७३. घरदैलोमा सामाजिक सुरक्षा भत्ता वितरण गर्ने नीति अनुसार सामाजिक सुरक्षा भत्ता प्राप्त गर्ने लाभग्राहीहरूलाई भुक्तानी शिविर संचालन गरी वडा नं १, ३, ९, १०, ११, १२ र १३ वडा कार्यालयबाट १३६५ जना लाभग्राहीहरूलाई रु ४ करोड ६४ लाख रुपैया वितरण भएको छ ।
७४. यस नगरपालिका भित्र १ देखि १३ वटै वडा कार्यालयबाट व्यक्तिगत घटना दर्ता जन्म दर्ता १२५४ मृत्यु दर्ता ३३६ विवाह दर्ता ४६१ सम्बन्ध विच्छेद दर्ता २९ बसाई सरी आउने दर्ता १२ बसाई सराई सरी जाने दर्ता १११ गरी जम्मा २२०५ जनाको व्यक्तिगत घटना दर्ता गरिएको छ ।

७५. विभिन्न दिवसीय कार्यक्रम मार्फत समाजमा लैङ्गिक हिंसा, घरेलु हिंसा, बाल विवाह, बहुविवाह जस्ता कुरीति र कुसस्कार विरुद्ध सचेतनामूलक कार्यक्रमहरु संचालन गरिएको छ ।
७६. चालु आर्थिक वर्षमा विभिन्न अपांगता भएका व्यक्तिहरु मध्ये शारिरिक ५१ वटा, दृष्टि सम्बन्धी १५ वटा, सुनाई सम्बन्धी ८ वटा, मानसिक वा मनोसामाजिक १८ वटा, बौद्धिक अपांगता ११ वटा, अटिजम १ वटा र बहु अपाङ्गता ४ वटा गरी जम्मा १०५ वटा अपांगता परिचय पत्र प्रदान गरिएको छ भने हालसम्म अपांगता परिचय पत्र गर्ने जम्मा संख्या ७८१ पुगेको छ ।
७७. जस मध्ये पूर्ण अशक्त अपाङ्गता क वर्गका ८८ वटा, अति अशक्त अपाङ्गता ख वर्गका ३२८ वटा, मध्यम अपाङ्गता ग वर्गका १७६ वटा र सामान्य अपाङ्गता घ वर्गका १८९ वटा रहेका छन् ।
७८. कर्णाली प्रदेश सरकारको गौरवको आयोजना अन्तर्गत बैक खाता छोरीको सुरक्षा जीवन भरीको कार्यक्रममा सुरुदेखि हालसम्म २००१ जना छोरीहरुको खाता खोलिएको छ भने यस आ.व. को हाल सम्म २६२ जना छोरीहरुको खाता खोलिएको छ ।
७९. दुल्लू नगरपालिकाका १३ वटै वडाहरुमा प्रतिवडा ५ जनाका दरले अति कुपोषित, मध्यम कुपोषित र कुपोषित सहितका ६५ जना बालबालिकाहरुलाई पोषणयुक्त खाद्य बस्तु वितरण गरिएको छ ।

८०. कृषि पोषण तर्फ वडास्तरीय पोषण नमूना घोषणा तयारीका लागि दुल्लू नगरपालिका १३ वटै वडाहरूका २५ जना, प्रति व्यक्ति ६ बोटका दरले सुनौला हजार दिनका आमाहरूलाई दिगो पोषणको आधार तयार गर्न १९५० किवि फलफूल विरुवा वितरण गरिएको छ ।

वन, वातावरण र विपद् व्यवस्थापनसँग सम्बन्धित प्रगति

८१. नगरवाट संचालन हुने सबै योजनाहरूमा १ प्रतिशत रकम कटाइ विपद् कोषमा राख्ने र नगरवाट वार्षिक रूपमा बजेट विनियोजन गरि सोही कोषवाट भुक्तानि दिने व्यवस्था मिलाइएको छ ।
८२. चालु आर्थिक वर्षको हालसम्म विभिन्न प्रकारका प्रकोप पिडित ९४ जना व्यक्तिहरूलाई नियमानुसार रु ५ लाख ६२ हजार राहत रकम पिडितको बैंक खाता मार्फत भुक्तानी गरिएको छ ।
८३. नगरपालिकाका विभिन्न ५४ वटा सामुदायिक वन उपभोक्ता समूह मध्ये ३० वटा सामुदायिक वन उपभोक्ता समितिहरू नगरपालिकामा अभिलेखिकरण भएका छन् भने ४ वटा सामुदायिक वन उपभोक्ता समितिहरू नविकरण भएका छन् ।
८४. विपद् सम्बन्धी खोज तथा उद्धार र राहतका सामानहरू भण्डारण गरी राखिएको छ ।
८५. आइपास नेपालको आर्थिक सहयोगमा ५ जनालाई ३ दिने विपद् प्रतिकार्य तालिम उपलब्ध गराइएको छ ।

८६. युनिसेफ नेपालको आर्थिक र प्राविधिक सहयोगमा यस नगरपालिकाको विपद् तथा जलवायु उत्थानशिल योजना निर्माणको लागी नगरस्तरिय र वडास्तरिय अभिमूखिकरण र तथ्याक संकलनको काम भइ रहेको ।
८७. नेपाली सेना, नेपाल प्रहरीसंगको समन्वय र दुल्लू नगरपालिकाको व्यवस्थापनमा अग्नी नियन्त्रण सम्बन्धी घटना अभ्यास संचालन गरीएको जसमा स्थानीय सर्वसाधारणहरुको सहभागिता रहेको ।

सुशासन तथा संस्थागत विकास क्षेत्रसँग सम्बन्धित प्रगति

८८. नेपालको संविधान र प्रचलित कानूनमा भएका व्यवस्थाहरुको प्रभावकारी कार्यान्वयन मार्फत नागरिकको नजिकको सरकारको रुपमा सेवा प्रवाहलाई प्रभावकारी चालु आ.व. मा जम्मा २२ (संशोधन सहित) वटा कानूनहरुको निर्माण गरिएको छ भने हालसम्म सबै गरी जम्मा १४३ वटा कानूनहरु निर्माण भई कार्यान्वयनमा रहेका छन् ।
८९. चालु आर्थिक वर्षको हालसम्म नगर कार्यपालिकाको बैठक संख्या २७, नगर शिक्षा समितिको बैठक संख्या २, श्रोत अनुमान तथा बजेट सीमा निर्धारण समितिको बैठक संख्या २, राजस्व परामर्श समितिको बैठक संख्या १२, बजेट तथा कार्यक्रम तर्जुमा समितिको बैठक संख्या २, कार्यपालिका अन्तर्गतका विभिन्न विषयगत समितिहरु आर्थिक विकास समितिको बैठक संख्या ७, सामाजिक विकास समितिको बैठक संख्या ७, पूर्वाधार विकास समितिको बैठक संख्या ४, बन, वातावरण तथा विपद् व्यवस्थापन समितिको बैठक संख्या ४, सुशासन तथा संस्थागत

विकास समितिको बैठक संख्या ४, नगर सभा अन्तर्गतका विधायन समितिको बैठक संख्या ३, सुशासन समितिको बैठक संख्या ३, लेखा समितिको बैठक संख्या ४, जनतासँग नगर प्रमुख कार्यक्रम कार्यान्वयन समितिको बैठक संख्या ४, जनतासँग नगर उप प्रमुख कार्यक्रम कार्यान्वयन समितिको बैठक संख्या ३, सार्वजनिक खरिद इकाईको बैठक संख्या १६, मर्मत सम्भार सिफारिस समितिको बैठक संख्या ८, १३ वटै वडाका बैठक संख्या ३१२, स्थानीय रोजगार निर्देशक समिति र रोजगार सम्बाद मञ्चको बैठक संख्या ३, तथा अन्य विभिन्न समन्वय बैठकहरू २१ लगायत २ वटा नगरसभा सम्पन्न गरिएको छ ।

९०. नगरपालिकाको सूचना, ऐन, कानून, निर्देशिका, राजपत्र, बजेट विवरण, प्रतिवेदन साथै वार्षिक नगर विकास योजना कितावको प्रकाशन लगायत सार्वजनिक सरोकारका विषयहरू नियमित वेबसाइटमा अध्यावधिक गरिनुका साथै वेबसाइट मार्फत नगरपालिकाका गतिविधिहरू सार्वजनिक गर्ने गरिएको छ ।
९१. दुल्लू नगरपालिका परिसर तथा प्रत्येक कोठाहरूमा सिसिटिभि क्यामरा, कर्मचारीहरूको बिद्युतीय हाजिरी तथा डिजिटल डिस्प्ले प्यानल, सेवाग्राहिका लागि टेलिभिजन जडान गरी प्रयोगमा ल्याइएको छ ।
९२. यस नगरपालिकालाई विपक्षी वनायर दायर मुद्दाहरू सर्वोच्च अदालतमा ५ वटा विचाराधिन रहेका र उच्च अदालत सुर्खेतमा दायर भएका ७ वटा मध्य ६ वटा फैसला कार्यालयको पक्षमा भएका र १ वटा

विचाराधिनमा रहेको तथा जिल्ला अदालतमा २ वटा मुद्दाहरू विचाराधिनमा रहेका छन् ।

९३. नगरपालिकाले प्रवाह गर्ने सेवा प्रवाहलाई जनमैत्री बनाउन तथा एकद्वारा प्रणाली मार्फत छिटो छरितो प्रवाह गर्नका लागि एकीकृत सेवा प्रवाह केन्द्रको स्थापना गरी टोकन प्रणाली मार्फत नागरिकलाई सेवा प्रवाह प्रदान गरिएको छ ।
९४. हरेक दिन विहान ९:५५ बजे राष्ट्रिय गान सहित कर्मचारीलाई दैनिक प्रवाह गर्ने सूचना आदान प्रदान गर्ने गरिएको र कर्मचारीहरूलाई खाजा खाने समय निर्धारण गरी लागू गरिनुका साथै नियमित रूपमा कर्मचारीहरूको मासिक र आकस्मिक कर्मचारी बैठकहरू वस्ने गरिएको छ ।
९५. दुल्लू नगरपालिका क्षेत्रभित्र रहेका विभिन्न नदी तथा घाटहरूबाट कानून बमोजिम ढुङ्गा, गिट्टी, बालुवा उत्खनन गरी राजश्व अभिवृद्धी गर्ने नीति बमोजिम यस नगरपालिका क्षेत्रका विभिन्न ५ वटा घाटहरू ठेकामा लगाइ राजश्व रू. ७ लाख ७४ हजार ३ सय आम्दानी गरिएको छ ।
९६. राजश्व प्रणाली अन्तरगत पालिकालाई बुझाउने करलाई व्यवस्थित बनाउने नीति अनुसार स्थानीय सञ्चित कोष व्यवस्थापन प्रणाली (SUTRA) मा राजश्व सङ्कलन गर्न सुरुवात गरिएको छ ।

९७. दुल्लू नगरपालिकाको आन्तरिक आम्दानी तर्फ हालसम्म रु. ९८,८७,७१३।९१ राजस्व सङ्कलन गरिएको छ ।
९८. न्यायिक समितिका २३ वटा बैठक संचालन भई न्यायिक समिति समक्ष पेश भएका विभिन्न २० वटा उजुरी माथि छलफल गरी आवश्यक कारवाही गरिएको, जसमध्ये १२ वटा उजुरी फछ्छौट भइ लगत कट्टा गरिएको छ भने ४ वटा मुद्दा पुनरावेदनका लागि अदालत पठाइएको छ र बाँकी मुद्दाहरु छलफलको क्रममा रहेका छन् ।
९९. १३ वटा वडाका ३९ जना मेलमिलापकर्ताहरु ४८ घण्टे तालिम प्रदान गरि वडास्तरबाट नै मेलमिलाप सम्बन्धी कार्यहरु संचालन भई रहेको ।
१००. स्थानीय तह संस्थागत क्षमता स्वमूल्याङ्कन (LISA) मा ९४.२५ अंक प्राप्त गरिएको छ भने वित्तिय सुशासन जोखिम (FRA) मुल्याङ्कनमा ९९ अंक प्राप्त गरी उल्लेख्य रुपमा सुधार भएको छ ।
१०१. सेवक नेपाल दैलेखको सहजिकरणमा सामाजिक आर्थिक विपन्नता सूचना व्यवस्थापन प्रणाली (SEVIMS) मार्फत प्रत्येक वडाहरुमा तथ्याङ्क संकलन गरि समिक्षा तथा विप्लेषण भईरहेको छ र N-WASH प्रणालीमा डाटा अद्ययावधिक कार्य भईरहेको छ ।
१०२. स्थानीय आर्थिक विकास मूल्याङ्कन (LED) लागि सूचक प्रमाणिकरण गरि ८४.५ अंक सहित अन्तिम नतिजा प्रकाशन गरिएको छ ।

१०३. डिजिटलाईजेसन कार्यमा एकिकृत मोबाईल एप, कागजात व्यवस्थापन प्रणाली, अनुगमन प्रणालीको विकास भइ संचालन गरिएको छ त्यस्तै विपद् सूचना व्यवस्थापन प्रणाली को लागि एक छुट्टै विपद् सूचना व्यवस्थापन (BIPAD Portal) को विकास गरि संचालन मा ल्याइएको छ ।
१०४. चालु आर्थिक वर्षको हालसम्म खर्च भएर नजाने जम्मा १९ वटा सम्पत्ती खरिद गरिएको जसमा रु ७ लाख ४९ हजार ६ सय ५० गरी हालसम्म जम्मा १६१५ वटा विभिन्न प्रकारका सम्पत्ती रहेका छन् जसको जम्मा खरिद मुल्य ७ करोड ७२ लाख ८८ हजार २ सय १७ रुपयाँ रहेको देखिन्छ त्यस्तै सबै वडा कार्यालयको आफ्नै जग्गा र वडा कार्यालयको आफ्नै भौतिक संरचना रहेको छ ।
१०५. जिन्सी शाखासंग सम्बन्धित सम्पूर्ण कार्यहरु नेपाल सरकारद्वारा संचालन गरिएको सार्वजनिक सम्पत्ति व्यवस्थापन प्रणाली (PAMS V2) पूर्णरूपमा लागु गरिएको छ ।
१०६. हालसम्म नगरपालिकामा मोटरसाईकल ३० वटा, जिप ३ वटा, डोजर १ वटा, रोलर १ वटा, ट्रिप्पर २ थान रहेका छन् भने १ वटा जिप र १ वटा ट्रिप्पर प्रयोग विहिन अवस्थामा रहेका छन् ।
१०७. पुराना तथा प्रयोग हुन नसक्ने जिन्सी सामग्रीहरुको प्रचलित कानून बमोजिम लिलाम विक्री गर्न विवरण तयार भई समिति गठन भई सकेको र सूचना प्रकाशनका लागि अन्तिम तयारी भएको छ ।

१०८. दुल्लू नगरपालिकाको आर्थिक प्रशासन तर्फ खर्च लेखाङ्कन तथा प्रतिवेदन प्रणालीलाई व्यवस्थित गर्नका लागि नेपाल सरकार, अर्थ मन्त्रालय, महालेखा नियन्त्रक कार्यालयद्वारा निर्मित स्थानीय तहको संचित कोष व्यवस्थापन प्रणाली (SUTRA) को पूर्णरूपमा कार्यान्वयन गरिएको छ ।
१०९. चालु आर्थिक वर्षमा हालसम्म भुक्तानी प्रणालीलाई व्यवस्थित गर्न तथा सेवाग्राहीलाई छिटो छरितो सेवा प्रदान गर्ने हेतुले लागु गरिएको EFT (Electronic Fund Transfer) System बाट ७०९९ कारोबार नम्बरबाट १ अर्ब ५९ करोड १७ लाख ४२ हजार ५ सय ७ रुपैयाँ पैसा ७६ वरावरको भुक्तानी कारोबार गरिएको छ ।
११०. शून्य बेरुजु नीति अन्तर्गत नगरपालिकाले आफ्नै आन्तरिक लेखापरीक्षकबाट नियमित चौमासिक रूपमा आलेप गर्ने गरेको छ भने अन्तिममा समग्र आन्तरिक लेखापरीक्षण प्रतिवेदन जारी गर्ने गरिएको छ साथै गत आ.व.को महालेखाको डोर समक्ष रु २ करोड ६ लाख ८४ हजार ९ सय ९ रुपैयाँको सम्परीक्षणको लागि पेश गरेकोमा रु ६२ लाख ७३ हजार बेरुजु रकम सम्परीक्षण भएको छ ।
१११. आर्थिक प्रशासन शाखाले अघि सारेको सेवा प्रवाहको सिद्धान्त अन्तर्गत One day in-out service सेवा निरन्तर रूपमा कार्यान्वयन भई रहेको छ ।

सभाध्यक्ष ज्यू,

सभाका सदस्य ज्यूहरु,

म अब दुल्लू नगरपालिकाको आर्थिक वर्ष २०८२/८३ को कुल आय व्ययको अनुमान यस गरिमामय सभा समक्ष प्रस्तुत गर्न अनुमति चाहन्छु ।

१. नगरपालिकाको आर्थिक वर्ष २०८२/८३ को प्रस्तावित नीति तथा कार्यक्रम कार्यान्वयन गर्नको लागि कुल व्यय रु. १ अर्ब ८ करोड ८१ लाख ४९ हजार बजेट विनियोजन गरेको छु । यसको लागि आन्तरिक आय तर्फ १ करोड (घरजग्गा रजिष्ट्रेशन एवं दहत्तर बहत्तर सहित), संघीय राजस्व बाँडफाँडबाट रु. ११ करोड ७२ लाख तथा कर्णाली प्रदेश सरकारको राजस्व बाँडफाँडबाट ३५ लाख ७१ हजार, संघ र प्रदेश सरकारको अन्तरसरकारी वित्तीय हस्तान्तरण तर्फ ६७ करोड ९४ लाख १० हजार, सडक बोर्ड नेपालबाट ५० लाख र बैंक मौज्दात तथा अन्य आयतर्फ ५ करोड १९ लाख ६१ हजार रहने प्रक्षेपण गरिएको छ ।

२. सामाजिक सुरक्षा तथा संरक्षण लगायत अन्तरसरकारी अख्तियारी शीर्षकमा अनुमानित २२ करोड १० लाख रहने प्रक्षेपण गरिएको छ । जसलाई अन्तर सरकारी अख्तियारी शीर्षकबाट नै खर्च तथा लेखाङ्कनको प्रबन्ध गरिने छ ।

३. अब म आगामी आर्थिक वर्ष २०८२/८३ को क्षेत्रगत कार्यक्रम तथा विनियोजन भएको प्रस्तावित बजेट प्रस्तुत गर्ने अनुमति चाहन्छु ।

भवन बस्ती आवास तथा शहरी विकास

४. “विश्वासिलो स्थानीय पूर्वाधार दिगो विकासको मजबुत आधार” भन्ने लक्ष्य सहित दुल्लू नगरपालिकालाई जिल्ला कै नमुना पालिकाको रूपमा विकास

गर्न ठुला तथा रणनीतिक महत्व तथा गौरवका पूर्वाधार निर्माण गर्न एवम् संघीय र कर्णाली प्रदेश सरकारबाट प्रस्ताव भएका समपुरक अनुदान अन्तर्गतका योजनाहरूको कार्यान्वयनको लागि समपुरक साझेदारी कोष स्थापना गरी कार्यान्वयनमा ल्याइने छ । जसका लागि रु. ५ करोड ६८ लाख विनियोजन गरेको छु ।

५. नगरपालिका अन्तर्गत रहेको नेपाल राष्ट्रिय माध्यमिक विद्यालय किर्तिखम्बमा बहुउद्देश्यीय भवन निर्माण, ओम हुंगिल फाउण्डेसनको सहयोगमा निर्माण हुदै गरेको भवन निर्माण, दुल्लू उद्योग वाणिज्य महासंघको भवन निर्माण, कालभैरव स्वास्थ्य चौकी लगायत चालु आ.व.देखि निर्माण सुरु भएका भवनको निर्माण निरन्तरता दिइएको छ, जसका लागि रु. १ करोड ४८ लाख विनियोजन गरेको छु ।

६. गतका आर्थिक वर्षदेखि निर्माणाधीन रहेका क्रमागत आयोजनाहरू तथा अलपत्र रहेका पुराना योजनाहरूलाई आगामी आर्थिक वर्षमा सम्पन्न गर्नका लागि ६९ लाख विनियोजन गरेको छु ।

७. दुल्लू नगरपालिका वडा नं. १० मा बहुउद्देश्यीय सामुदायिक भवन निर्माण तथा पूर्वाधार निर्माणको लागि प्रदेश सरकारको स्रोतबाट रु. २५ लाख विनियोजन गरिएको छ ।

सडक पुल तथा यातायात व्यवस्था

८. नगरभित्रका सडक तथा यातायात पूर्वाधारको स्तरोन्नती, स्थानीय रोजगारी सिर्जना, जलवायु अनुकूलन, हरित सडकको अवधारणालाई सार्थक तुल्याउन सडकको दायाँ बायाँ वृक्षारोपण गर्न स्थानीय पूर्वाधार सहयोग कार्यक्रमलाई

कार्यान्वयन गर्न पालिकाको साझेदारी सहित रु. ५ करोड २५ लाख विनियोजन गरेको छु ।

९. दुल्लू नगरपालिका क्षेत्र भित्र दुल्लू १३ टाकुराबाट गुराँस, गाइखुरे झोलुङ्गेपुल निर्माण गर्न र दुल्लू नगरपालिका वडा नं. १० को नाभिस्थानखोला गमौडी, श्रीस्थान दुल्लू १०-भैरवी १ पक्की पुल निर्माण गरी वर्षायाममा हुने यातायात सेवा सहजता ल्याउन संघीय सरकारको स्रोतबाट रु. ५८ लाख विनियोजन गरिएको छ ।

१०. बारतडी-शान्तिबजार-किर्तिखम्ब सडक स्तरोन्नती, दुल्लू बालेबजार-भुकाँहा-तोरायाँ-तितेपाल्ता सडक स्तरोन्नती, दुल्लू शान्तिबजार-पिपलघाडी सडक स्तरोन्नती, बारतडी शान्तिबजार-किर्तिखम्ब पटाङ्गिनी साहुवाडा गढी सडक स्तरोन्नती, खोलेपानी दानुकाटिया हुँदै नारेपानी सडक स्तरोन्नती, छिउडी लुजै मालिका हाडेआवत हुँदै विनायक सडक स्तरोन्नती, डिष्टाधारा रनुखाना सडक स्तरोन्नती, भुवाचौर वेतनी कर्णाली राजमार्ग सडक, मेहलपानी ढाक सडक निर्माण, दह वडा कार्यालय हुँदै कालोखोला सडक स्तरोन्नती, थाप्ली अत्तरथाम सडक स्तरोन्नती, नौलाघर-बजिदह कृष्णकोट सडकस्तरोन्नती जस्ता नगरपालिकाको मुख्य तथा सहायक सडकको निर्माण स्तरोन्नती गर्न संघ र प्रदेश सरकारको स्रोत सहित रु. ५ करोड १० लाख विनियोजन गरिएको छ ।

जलश्रोत विद्युत तथा स्वच्छ ऊर्जा

११. नेपाल विद्युत प्राधिकरणसँगको साझेदारीमा दुल्लू नगर उज्यालो कार्यक्रमलाई निरन्तरता दिएको छु जसका लागि रु. २० लाख विनियोजन गरेको छु ।

१२. खानेपानी सेवालाई व्यवस्थित र प्रभावकारी रूपमा सञ्चालन र व्यवस्थापन गर्नको लागि खानेपानी व्यवस्थापन बोर्डको संस्थागत विकास र बोर्डको कार्यलाई प्रभावकारी तथा नियमित बनाउन रु. ४० लाख विनियोजन गरेको छु ।

१३. नगरपालिका स्तरमा N-WASH Plan माफत खानेपानी सरसफाई तथा स्वच्छता क्षेत्रको व्यवस्थापन गर्न N-WASH Plan अद्यावधिकको लागि आवश्यक बजेट विनियोजन गरेको छु ।

सूचना तथा सञ्चार प्रविधि

१४. विभिन्न सरकारी तथा गैरसरकारी संघ संस्थाहरूको सहयोगमा सूचना प्रविधिमा आधारित सार्वजनिक सेवा तथा ज्ञानमा आधारित उद्यमशिलता कार्यक्रम संचालन गर्न, नगरपालिकाले गरेका विकास निर्माण र जनसरोकारका विषयवस्तुलाई सकारात्मक तथ्यगत आधारमा प्रचार प्रसार तथा प्रकाशन गर्न आवश्यक बजेट विनियोजन गरेको छु ।

१५. विद्युतीय हाजिरीलाई केन्द्रीकृत गर्ने, नगरपालिकामा हाल प्रयोगमा आएको फुलफेसको राजश्व व्यवस्थापन प्रणाली, इपेमेन्ट, अनलाइन पंजिकरण प्रणाली, डिजिटल नागरिक पत्र, बायोमेक्ट्रिक, माइन्युट व्यवस्थापन प्रणाली लगायत अन्य सफ्टवेयर खरिद र नविकरणका कार्यक्रम कार्यान्वयन गर्न आवश्यक बजेट विनियोजन गरेको छु ।

आधारभुत स्वास्थ्य तथा सरसफाइ

१६. नेपालको मौलिक चिकित्साको रूपमा रहेको आयुर्वेद तथा वैकल्पिक चिकित्सा पद्धतिको अवलम्बन गर्न, पञ्चकर्म, पुर्वकर्म सेवालाई आवश्यक सुधार गर्न, जेष्ठ नागरिक सँग नगर प्रमुख भेटघाट र स्तनपायी आमासँग

नगर उपप्रमुख कार्यक्रम संचालन गर्न शाखा संचालन सहित रु.११ लाख विनियोजन गरेको छु ।

१७. दुल्लू अस्पतालबाट सुत्केरी हुन अगावै र सुत्केरी भएपश्चात कुनै जटिलता देखिएमा दुल्लू अस्पतालबाट चिकित्सकले रिफर गरेमा जुनसुकै अस्पतालमा जाने आउने निशुल्क एम्बुलेन्स सेवा लाई निरन्तरताको लागि आवश्यक बजेट विनियोजन गरेको छु ।

१८. नागरिकको लागि प्रदान गरिने निशुल्क/आकस्मिक औषधी खरिदको लागि संघीय सरकार र कर्णाली प्रदेश सरकारको सहित रु. ४९ लाख विनियोजन गरिएको छ ।

१९. नगरपालिकाको आधारभुत स्वास्थ्य तथा सरसफाइ क्षेत्रका नीति कार्यान्वयनका लागि एकमुष्ट रु.७ करोड ४४ लाख विनियोजन गरेको छु ।

२०. नगरपालिका भित्रका विभिन्न स्वास्थ्यसंस्था अन्तर्गत कार्यरत रहेका महिला स्वास्थ्य स्वयमसेविकाहरुको उच्च मनोबल सहित प्रोत्साहन गर्न नगरपालिको तर्फबाट बार्षिक थप १० हजार सहित रु.६१ लाख विनियोजन गरेको छु ।

सामाजिक सुरक्षा तथा पञ्जीकरण

२१. घरदैलोमा सामाजिक सुरक्षा भत्ता वितरण गर्ने नीति अनुसार नागरिकलाई सहज र पहुँच योग्य बनाउन भुक्तानी शिविर संचालन कार्यक्रमलाई निरन्तरता दिन आवश्यक बजेट विनियोजन गरेको छु ।

लैङ्गिक समानता तथा सामाजिक समावेशीकरण

२२. विभिन्न लक्षित वर्गहरू दलित, जनजाती, महिला, अपाङ्ग, विपन्न समुदायका लागि विभिन्न संघ संस्थाहरूको समन्वय, सहकार्य एवं साझेदारीमा जीविकोपार्जन सुधार तथा क्षमता अभिवृद्धिका कार्यक्रमहरू संचालन गर्न, बालमैत्री स्थानीय शासनको लागि आवश्यक सूचक मापदण्डहरू पुरा गर्न, महिला, बालबालिका, अपाङ्गता भएका व्यक्ती, ज्येष्ठ नागरिकहरू तथा जोखिममा परेका नागरिकहरूको हक अधिकारको संरक्षणका लागि रु. ३७ लाख विनियोजन गरेको छु ।

बहुक्षेत्रीय पोषण कार्यक्रम

२३. पोषण मैत्री स्थानीय शासन प्रवर्द्धनका लागि पोषणयुक्त टोल र वडा घोषणा गर्न, पोषण सुधारका लागि पोषण प्रवर्द्धन कार्यक्रम संचालन, घरबाट निस्कने फोहोरपानीको उचित सदुपयोग गर्नका लागि करेशाबारी निर्माणमा जोड तथा अनुशिक्षण कार्यक्रम संचालन गर्नका लागि नगरपालिकाको साझेदारी सहित रु. ४६ लाख विनियोजन गरेको छु ।

कृषि तथा पशुपंक्षी विकास

२४. स्थानीय उत्पादनको बजारीकरण सहयोग, राष्ट्रिय फल सुन्तला विपेश कार्यक्रम संचालन गर्न, साना तथा मझौला कृषि पकेट क्षेत्रको विकास गर्न, फलफुल पकेट क्षेत्र विकास कार्यक्रमलाई निरन्तरता दिन, एक वडा एक कृषि उत्पादन नारालाई कार्यान्वयन गर्न कृषि विकास शाखा व्यवस्थापन सहित रु. ४७ लाख विनियोजन गरिएको छ ।

२५. आर्थिक र सामाजिक रूपमा विपन्न वर्गका लागि समुह, सहकारी मार्फत कार्यान्वयन हुनेगरी प्लाष्टिक टनेल निर्माण तथा पशुपंक्षी पालन तथा प्रविधि

हस्तान्तरण सम्बन्धी कार्यक्रम संचालनका लागि रु. १ करोड ७२ लाख विनियोजन गरिएको छ ।

२६. नियमित रुपमा पशुपन्छीको औषधि उपचार सेवा, पशु बन्ध्याकरण, गाईनो- कोलोजिकल सेवा, आकस्मिक महामारी नियन्त्रण, सर्जिकल सेवा प्रदान गरिनुका साथै विश्वसनीय रोग निदानको सेवा प्रवाह गर्नका लागि नमुना सङ्कलन, परीक्षण तथा अन्वेषण र भेटेरीनरी डिस्पेन्सरी सेवालाई थप प्रभावकारी बनाउन आवश्यक बजेट विनियोजन गरेको छु ।

उद्यम तथा श्रम रोजगार

२७. सम्भाव्य उत्पादनको उत्पादकत्व र बजार प्रतिस्पर्धा वृद्धि गर्नका लागि कम्तिमा ५ जनाको समुहमा प्रविधि हस्तान्तरण गर्न, मेड्पा कार्यक्रम अन्तर्गत आवश्यकता पहिचानका आधारमा पुनर्ताजकी र एड्भान्स सीप विकास तालिम कार्यक्रम संचालन गर्न तथा नयाँ लघु उद्यमी सिर्जना गर्न शाखाको संचालन खर्च सहित रु. १९ लाख विनियोजन गरेको छु ।

२८. आगामि आर्थिक वर्ष २०८२/०८३ मा दुल्लू नगरपालिका र सुरक्षित आप्रवासन-सामी कार्यक्रमको संयुक्त लगानीमा वैदेशिक रोजगारीमा गएर नेपाल फर्किएका साथै वैदेशिक रोजगारीमा जान ईच्छुक व्यक्तिहरुको तथ्यांक संकलन अध्यावधिक र परामर्श सेवा प्रदान गर्न, कम्तिमा १०० दिन रोजगारीका लागि मुख्यमन्त्री रोजगार कार्यक्रम प्रत्येक वडामा संचालन हुनेगरी कार्यान्वयन गर्न, आन्तरिक रोजगारी प्रवर्द्धनका लागि वैदेशिक रोजगारीबाट फर्किएका व्यक्तिहरुलाई उद्यमशिलता प्रवर्द्धन कार्यक्रम संचालन गर्न, श्रमको सम्मान राष्ट्रको अभियान कार्यक्रम संचालन गर्न संघ

र प्रदेश सरकारको स्रोत सहित रु. २ करोड १० लाख विनियोजन गरिएको छ ।

सहकारी प्रबर्द्धन तथा संस्कृति पर्यटन

२९. सहकारी संस्थाका सदस्यहरुको क्षमता अभिवृद्धि कार्यक्रम संचालन गर्न, सहकारी संस्थाहरुले प्रयोगमा ल्याएका असल अभ्यास आदान प्रदानका लागि प्रचार प्रसार र अनुसरण कार्यमा प्रभावकारीता ल्याउनका लागि आवश्यक बजेट विनियोजन विनियोजन गरेको छु ।

३०. दुल्लू नगरपालिका वडा नं.५ मा विन्द्रावासिनी मन्दिरको पुर्वाधार निर्माण, वडा नं.८ भैरव मन्दिर निर्माण, वडा नं.७ को कालिका मन्दिर निर्माणको लागि कर्णाली प्रदेश सरकार र संघीय सरकारको स्रोतबाट रु.५५ लाख विनियोजन गरिएको छ ।

३१. दुल्लू साहित्य प्रतिष्ठान मार्फत दुल्लू साहित्य संस्कृति सम्बन्धी कार्यक्रम गर्न आवश्यक बजेट विनियोजन गरेको छु ।

शिक्षा युवा तथा खेलकुद

३२. घुम्ती प्रधानाध्यापक बैठक सञ्चालन गर्न, स्थानीय पाठ्यक्रम हाम्रो परम्परा, हाम्रो संस्कृति कार्यान्वयनका लागि पाठ्यपुस्तक छपाइ गरी वितरण गर्न, आधारभूत तह कक्षा ५ र आधारभूत तह (कक्षा- ८) उत्तीर्ण परीक्षाको परीक्षालाई व्यवस्थित बनाउन शाखा सहित रु. २३ लाख बजेट विनियोजन गरेको छु ।

३३. बालविकास तथा विद्यालय कर्मचारीको तलब थप, शिक्षक/कर्मचारी प्रोत्साहन, सामुदायिक अध्ययन केन्द्रका परिचालक प्रोत्साहन र

नगरपालिकाको तर्फबाट सम्पूर्ण सामुदायिक विद्यालयका प्रधानाध्यापकहरूलाई थप प्र.अ.भत्ता व्यवस्था गरेको छु ।

३४. खेलकुद प्रशिक्षक सहितको खेलक्षेत्रको विकास र दुल्लू नगरपालिकाको यूवा नीति कार्यान्वयनका लागि आवश्यक बजेट विनियोजन गरेको छु ।

३५. दुल्लू नगरपालिकाको शिक्षा क्षेत्रलाई थप प्रभावकारी एवम् कुशल रुपमा संचालन गर्नका लागि २ जना स्रोतव्यक्ति व्यवस्था गर्न आवश्यक बजेट विनियोजन गरेको छु ।

३६. कक्षा ११, १२ संचालन भएका तर शुन्य दरबन्दी भएका ५ वटा माध्यमिक विद्यालयलाई वार्षिक २ लाखका दरले संचालन अनुदानको लागि रु. १० लाख बजेट विनियोजन गरेको छु ।

३७. शिक्षा क्षेत्रका नीति कार्यान्वयनका (तलब भत्ता सहित)लागि कर्णाली प्रदेश सरकार र संघीय सरकारको स्रोत सहित रु.३० करोड १० लाख विनियोजन गरेको छु ।

विपद् व्यवस्थापन

३८. संघ, प्रदेश र छिमेकी स्थानीय सरकारहरूसँगको समन्वय र सहकार्यमा दुल्लू नगरपालिका वडा नं ८ को थापाथलीमा फोहोमैला प्रसोधन केन्द्रको पुर्वाधार निर्माणको लागि रु.२० लाख विनियोजन गरेको छु ।

३९. विकास योजना संचालन गर्दा साना योजनाहरूमा प्रारम्भिक वातावरणीय मूल्यांकन र ठूला योजनाहरूमा वातावरणीय प्रभाव मूल्यांकन गर्न आवश्यक बजेट विनियोजन गरेको छु ।

४०. नगरपालिकाको विपद् जोखिम नक्साङ्कन, आपतकालिन कार्यसंचालन केन्द्रको क्षमता विकास गरी स्वयंमसेवक परिचालन, विपद् सामग्री खरिद,

भण्डारण, जोखिम न्युनिकरण कार्यक्रम संचालन, राहत वितरण, पुर्नस्थापनाको लागि आवश्यक बजेट तथा विपद व्यवस्थापन कोष लागि रु. १२ लाख बजेट विनियोजन गरेको छु ।

४१. नगरक्षेत्र भित्र रहेको ठाडौँलेख वन वृक्षारोपण कार्यको लागि आवश्यक बजेट विनियोजन गरेको छु ।

राजस्व प्रशासन

४२. नगरपालिका क्षेत्र भित्रका सबै करदाताको एकीकृत तथ्याङ्क संकलन गरी डाटा बैंक तयार गर्ने, करदातालाई कर शिक्षा प्रदान, नगरपालिकाको राजस्वलाई डिजिटल प्रणालीमा आबद्ध गर्ने लगायतका नीति तथा कार्यक्रम कार्यान्वयन गर्नको लागि आवश्यक बजेट विनियोजन गरेको छु ।

वडास्तरबाटै सम्पन्न हुने आयोजनाहरू

४३. नगरपालिकाका १३ वटै वडाको सन्तुलित विकासका लागि सम्बन्धित वडास्तरबाट कार्यक्रम कार्यान्वयन हुने गरी प्रत्येक वडामा न्युनतम र सुत्रमा आधारित गरी दुई प्रकारबाट वडास्तरीय सिलिङ् निर्धारण गरिएको छ । यसरी १३ वटै वडामा वडास्तरीय आयोजनाहरूको लागि रु. ३ करोड ८५ लाख विनियोजन गरेको छु ।

कर्मचारी प्रशासन, जनशक्ति विकास र सुशासन

४४. जनप्रतिनिधि र कर्मचारीहरूका लागि आवश्यकता र औचित्यको आधारमा क्षमता विकास तथा पुनतार्जकी तालिम संचालन, सार्वजनिक सुनुवाई र सार्वजनिक लेखा समितिको संस्थागत क्षमता विकास गर्नका लागि आवश्यक बजेट विनियोजन गरेको छु ।

४५. नगरपालिकामा कार्यरत कर्मचारी, शिक्षक, स्वास्थ्यकर्मी, स्वास्थ्य स्वयंसेविका तथा संघ संस्थाको प्रतिनिधित्व हुने गरी राम्रो कार्यसम्पादन गर्नेलाई संस्थागत मुल्याङ्कनको आधारमा पुरस्कृत गर्ने कार्यको थालनी गरी सो कार्यलाई निरन्तरता दिनका लागि आवश्यक बजेट विनियोजन गरेको छु ।

निजी क्षेत्र तथा विकास साझेदारसँगको सहकार्य

४६. दुल्लू नगरपालिकामा कार्यक्षेत्र बनाएका विकास साझेदारहरु, आ.व.को बिचमा थप हुने विकास साझेदारहरुको साझेदारीमा आयोजना संचालन गर्नका लागि संघसंस्था साझेदारीका लागि १ करोड ५३ लाख विनियोजन गरेको छु ।

सेवा प्रवाह, संस्थागत विकास तथा शासकीय सुधार

४७. उच्च मनोबलयुक्त जनशक्तिबाट प्रभावकारी सेवा प्रवाह भई आम सेवाग्राहीले सुशासनको अनुभूति गर्ने हुँदा कर्मचारीको क्षमता अभिवृद्धि गर्ने, कर्मचारी प्रोत्साहन सहित नगरपालिकाको समग्र प्रशासनिक कार्यको लागि एकमुष्ट रु. १२ करोड १० लाख विनियोजन गरिएको छ ।

४८. संघीय तथा कर्णाली प्रदेश सरकारबाट प्राप्त सशर्त अनुदान, विशेष अनुदान, समपुरक अनुदान र सडक बोर्ड नेपालबाट प्राप्त बजेट तोकिएको शीर्षकमा खर्च तथा लेखाङ्कनको व्यवस्था गरिनेछ ।

४९. मागमा आधारित भई कार्यान्वयन हुने गरी जनतासँग नगरप्रमुख र जनतासँग नगर उपप्रमुख कार्यक्रमको लागि रु १ करोड ८० लाख विनियोजन गरेको छु ।

५०. आगामी आर्थिक वर्षमा बेरुजु फछ्यौट अभियानलाई थप सक्रिय बनाउन बेरुजु फछ्यौट विज्ञ नियुक्त गरी कार्यसम्पादन गर्ने कार्यलाई कार्यान्वयन गर्न आवश्यक बजेटको व्यवस्था गरेको छु ।
५१. नागरिक सेवा प्रवाहलाई छिटो, छरितो र चुस्त बनाउनको लागि कार्यालय स्वचालित प्रणाली(OAS System) कार्यालय स्वचालन प्रणालीलाई थप व्यवस्थित बनाउनको लागि आवश्यक बजेट व्यवस्थापन विनियोजन गरेको छु ।
५२. विभिन्न विपद् जन्य-घटनाबाट मृत्यू हुने शव व्यवस्थापनका लागी सव वाहान खरिद, नगरपालिकाको शान्तिसुरक्षा व्यवस्थाको नगर प्रहरी गठन तथा परिचालन गर्नको लागि रु. ७० लाख विनियोजन गरेको छु ।

न्यायिक, कानून र सुरक्षा

५३. नगरपालिकामा रहेको न्यायिक समिति ईजलासको थप व्यवस्थापन गरिनुका साथै सबै वडाहरूमा मेलमिलापकर्ताहरूका लागि मेलमिलाप केन्द्र स्थापना, संचालन र व्यवस्थापन गर्न, नगरपालिकाको न्यायिक समितिले हालसम्म गरेका कार्यसम्पादन प्रगति, आगामी कार्यदिशा लगायतको अवस्था देखिने गरी भिडियो सामाग्री निर्माण कार्य गर्नका लागि रु. १५ लाख विनियोजन गरेको छु ।
५४. हालसम्म पारित भएका ऐन, नियम, निर्देशिका र कार्यविधिहरूलाई जनभावना, कार्यानुभव, सिकाई प्रयोग र समय सापेक्ष परिमार्जन एवं संसोधन गर्दै कार्य सम्पादन सहजता प्रदान छपाइ तथा वितरणको लागि आवश्यक बजेट विनियोजन गरेको छु ।
५५. नगरपालिकामा कानुनी परामर्श तथा कानूनी अभिमुखीकरण कार्यक्रम संचालन गर्न, नगरपालिका क्षेत्रभित्र रहेका सुरक्षा निकायको उत्कृष्ट

कार्यसम्पादनको लागि प्रोत्साहन स्वरूप प्रशासनिक खर्च व्यवस्थाको लागि यथोचित रकम विनियोजन गरेको छु ।

सभा अध्यक्ष महोदय,

सभाका सदस्य ज्यूहरु,

अब म माथिका क्षेत्रगत नीति तथा कार्यक्रमहरु कार्यान्वयनका लागि बजेट विनियोजन र स्रोत व्यवस्थापनको अनुमान प्रस्तुत गर्न अनुमति चाहन्छु ।

१) आगामी आ.व.२०८२/०८३ का लागि गरिएको खर्च व्यहोर्ने स्रोत निम्नानुसार स्रोतबाट अनुमान गरेको छु ।

अनुदान	आय अनुमान	अक्षरूपी
संघ समानिकरण अनुदान	१२,२९,००,०००.००	बाह्र करोड उनानतिस लाख
संघ सशर्त अनुदान	४२,००,००,०००.००	बयालिस करोड
संघ विशेष अनुदान	१,१२,००,०००.००	एक करोड बाह्र लाख
संघ समपुरक अनुदान	२,४७,००,०००.००	दुई करोड सतचालिस लाख
संघ राजश्व बाँडफाँड	११,७२,०६,०००.००	एघार करोड बहत्तर लाख छ हजार
प्रदेश समानिकरण अनुदान	१,६६,४१,०००.००	एक करोड छैसठ्ठी लाख एकचालिस हजार
प्रदेश सशर्त अनुदान	६,३१,६९,०००.००	छ करोड एकतिस लाख उनानसत्तरी हजार
प्रदेश विशेष अनुदान	१,००,००,०००.००	एक करोड
प्रदेश समपुरक अनुदान	१,०८,००,०००.००	एक करोड आठ लाख
प्रदेश राजश्व बाँडफाँड	३५,७१,७७८.७२	पैंतिस लाख एकहत्तर हजार सता सय अठहत्तर रुपैया बहत्तर पैसा
आन्तरिक राजश्व	१,००,००,०००.००	एक करोड
सामाजिक सुरक्षा	२२,००,००,०००.००	बाइस करोड

सहिद स्मृति भत्ता/घाइते निर्वाह भत्ता	१०,००,०००.००	दश लाख
सडक बोर्ड नेपाल	५०,००,०००.००	पचास लाख
अल्या	५,३०,६१,२२१.२८	पाँच करोड तिस लाख एकसठ्ठी हजार दुई सय एक्काइस रुपैया अठ्ठाइस पैसा
कुल जम्मा	१,०८,९२,४९,०००.००	एक अर्ब आठ करोड बयानब्बे लाख उनानपचास हजार रुपैया

२) दुल्लू नगरपालिकाको आगामी आर्थिक वर्ष २०८२/८३ को लागि कुल बजेट मध्ये ७६ करोड ९८ लाख ८० हजार रुपैया चालु तर्फ र पुँजिगत तर्फ ३१ करोड ९३ लाख ६९ हजार रुपैया गरी कुल १ अर्ब ८ करोड ९२ लाख ४९ हजार रुपैया को बजेट पेश गरेको छु । जसमध्ये चालु खर्च तर्फ ७०.६८ प्रतिशत र पुँजिगत तर्फ २९.३२ विनियोजन गरिएको छ । यो खर्च अनुमान चालु आर्थिक वर्षको विनियोजनको तुलनामा १.२० प्रतिशतले बढी हो ।

सभा अध्यक्ष महोदय,

सभाका सदस्य महोदय,

अब म आगामी आर्थिक वर्ष २०८२/८३ को राजस्व परिचालनको नीति तथा कार्यक्रम प्रस्तुत गर्ने अनुमती चाहन्छु ।

१) कर करले होइन, रहरले तिर्ने भन्ने मान्यता अनुसार कर प्रणालीलाई व्यवस्थित र वैज्ञानिक बनाई करदातामैत्री कर प्रशासन मार्फत् राजस्व संकलन कार्यलाई प्रभावकारी बनाउन र सोको आर्थिक र सामाजिक न्यायका लागि उपयोग गर्ने नीति लिइनेछ । शिक्षा, स्वास्थ्य लगायतका आधारभुत सेवा सुविधामा लगानी

वृद्धि एवम् नागरिकको पहुँच विस्तार गरी जीवनस्तरमा सुधान ल्याउन, नगरको पुर्वाधार विकासका लागि आवश्यक स्रोत जुटाउन र नागरिक हित एवम् सामाजिक-आर्थिक न्याय प्रत्याभुत गर्न राजस्व परिचालनलाई दिगो, भरपर्दो, व्यवस्थित र अनुमानयोग्य बनाउनु राजस्व नीतिको मुख्य उद्देश्य हुनेछ । उपयुक्त उद्देश्य हासिल गर्न देहाय बमोजिमको राजस्व नीति अवलम्बन गरिनेछ ।

क) कराधारको संरक्षण गर्नुको साथै नीतिगत छिद्रको दुरुपयोग र सबै किसिमका अनौपचारिक एवम् अवैध आर्थिक कारोबारलाई निरुत्साहित गर्दै सबै करयोग्य क्रियाकलापलाई करको दायरामा ल्याई कराधार विस्तार गर्ने,
ख) कर प्रणालीलाई सरल, सहज, मितव्ययी, प्रविधिमैत्री, स्वचालित, पारदर्शी र करदातामैत्री बनाई स्वच्छिक कर सहभागिता एवम् कर परिपालना अभिवृद्धि गर्ने,

ग) स्थानीय तहको एकल र साझा अधिकार क्षेत्रका आर्थिक क्रियाकलापलाई करको दायरामा ल्याई राजस्व वृद्धि गर्ने,

घ) करदाता शिक्षा र सचेतामुलक कार्यक्रमको माध्यमबाट करको दायरा विस्तार एवम् कर परिपालना अभिवृद्धि गर्ने,

ङ) राजस्व प्रशासनको दक्षता र व्यावसायिकता अभिवृद्धि गर्ने,

सभा अध्यक्ष ज्यू,

सभाका सदस्य ज्यूहरु,

आजको यस गरिमामय नगर सभामा प्रस्तुत गरिएको नीति कार्यक्रम तथा विनियोजन बजेटबाट दुल्लू नगरपालिकाको भौतिक पुर्वाधार, आर्थिक तथा सामाजिक क्षेत्रको समग्र विकासमा सहयोग पुग्ने विश्वास लिएको छु ।

बजेट तर्जुमाको क्रममा स्रोत उपलब्ध गराउने नेपाल सरकार तथा कर्णाली प्रदेश सरकार, अमूल्य सुझाव दिनु हुने निजी क्षेत्र, सहकारी क्षेत्र, नागरिक समाज, राष्ट्रसेवक कर्मचारी, सम्पूर्ण विकास साझेदार संघसंस्थाहरु, राजनीतिक दलहरु, संचार जगत लगायतका आम दुल्लू नगरबासी दिदीबहिनी दाजुभाइहरुलाई धन्यवाद ज्ञापन गर्न चाहन्छु । बजेट तर्जुमाको क्रममा सबैबाट प्राप्त भएको सहयोग बजेट कार्यान्वयनको क्रममा समेत यथावत रुपमा रहिरहने मेरो अपेक्षा छ ।

आगामी आर्थिक वर्षको लागि प्रस्तावित नीति तथा कार्यक्रम र बजेट र सोसँग सम्बन्धित अर्थ विधेयक र विनियोजन विधेयक उपर रचनात्मक र सिर्जनात्मक रुपमा छलफल गरी पारित गराई प्रभावकारी कार्यान्वयनमा सबैको सहयोग हुनेछ भन्ने विश्वासका साथ स्वीकृतिका लागि नगर सभा सदस्यहरुज्यूहरुमा प्रस्तुत गरेको छु ।

धन्यवाद । जय दुल्लू !!

प्रस्तुतकर्ता

विना कार्की

नगर उप-प्रमुख

दुल्लू नगरपालिका, दैलेख

मिति: २०८२/०३/१०, मंगलबार